

Stroke - depression - fluoxetine

2016-10-21

Björn Mårtensson

Psykisk hälsa och somatisk sjukdom

Sambandet

- kan gå i båda riktningarna
- kan vara av olika typ
- kan vara en "spiralprocess", eller ännu komplexare än så

Psykiatriska följder av stroke

- ”depression” (nedstämdhet, ångest, fatigue, apati)
- emotionell labilitet
- personlighetsförändring
- psykos
- mani

Frequency of depression after stroke

Hackett ML & Pickles K. Int J Stroke 2014;8:1017-25

About one third (31 %) of all stroke survivors experience a depression

Diagnosen depression

ILO-rapporten om att slåss mot en osynlig fiende. Woytinsky 1936

”Man kände depressionens närvaro, man var i dess grepp, man kunde inte se varifrån den kom och man visste inte hur man skulle bekämpa den”

Egentlig depressionsepisod enl. DSM-5

A. Minst fem av följande symtom under minst två veckor

1. Nedstämdhet
2. Påtagligt minskat intresse eller glädje
3. Minskad aptit/vikt eller ökad aptit/vikt
4. Sömnstörning (nästan varje natt)
5. Psykomotorisk hämning eller agitation
6. Svaghetskänsla eller brist på energi
7. Känsla av värdelöshet eller överdrivna skuldkänslor
8. Minskad koncentrationsförmåga eller obeslutsamhet
9. Återkommande tankar på döden eller självmordstankar/planer

Egentlig depressionsepisod enl. DSM-5 (forts)

- B.** Kliniskt signifikant lidande eller försämrad funktion
- C.** Ej fysiologiska effekter av någon substans eller sjukdom/skada

Specifikationer till egentlig depression enl. DSM-5

Med:

- Ångestsymtom
- Blandade symtom (mixed features)
- Med rapid cycling (endast vid många episoder)
- Melankoliska drag
- Atypiska drag
- Psykotiska drag
 - Stämningskongruenta
 - Stämningsinkongruenta
- Katatona drag
- Debut peripartum
- Årstidsbundet mönster (endast vid flera episoder)

Several etiologies?

Variabels	Timepoint after stroke				
	Acute (n=76)	3 mo	1 year	2 years	3 years (n=49)
Left hemisphere lesion	X				
”Anterior lesions”	X				
Cortical atrophia					X
Subcortical atrophia					X
Dysphasia	X	X			
Dependence in ADL		X			
Living alone	X				
Few social contacts		X	X	X	X

Adapted from a doctoral thesis by Monica Åström: Depression after stroke 1993

Incidence of Depression After Stroke, and Associated Risk Factors and Mortality Outcomes, in a Large Cohort of Danish Patients

Terese S. H. Jørgensen, MSc; Ida K. Wium-Andersen, MD; Marie K. Wium-Andersen, MD, PhD;
Martin B. Jørgensen, MD, DMSc; Eva Prescott, MD, DMSc; Solvej Maartensson, MSc, PhD;
Per Kragh-Andersen, MSc, DMSc; Merete Osler, MD, DMSc, PhD

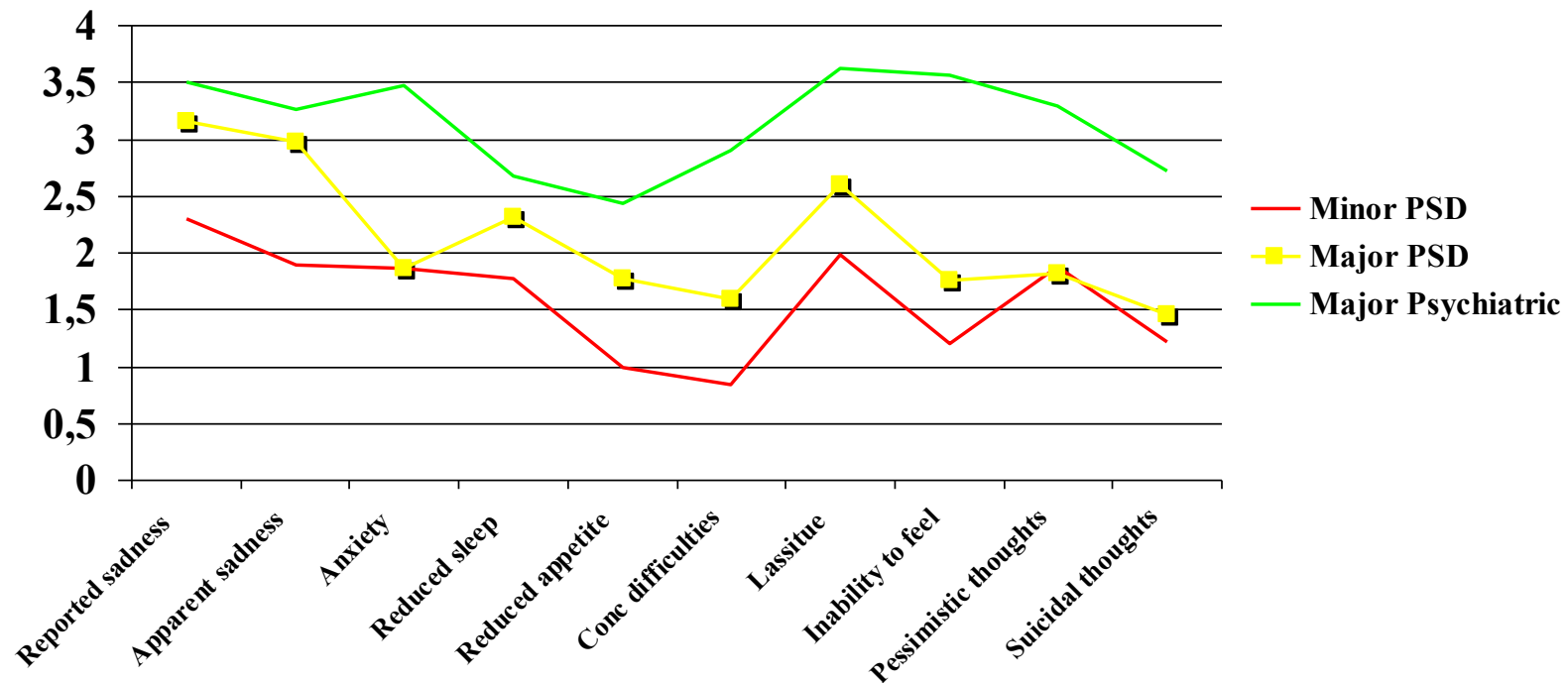
Andel personer som utvecklat depression inom två år (%)

Stroke	25,4
Matchad kontrollgrupp	7,8

Risken var för depression var 8-faldigt ökad inom de första 3 månaderna,
medan sambandet mellan depression och mortalitet är komplext

Are there different symptom profiles between post-stroke and "psychiatric" depressions?

B Mårtensson et al. Not published

Are there two depressive syndromes after stroke?

PLP Morris et al. J Nerv Ment Dis 1994;182:230-4

A major, and a minor form of depression was suggested

The prevalence of fatigue after stroke: A systematic review and meta-analysis

Toby B Cumming¹, Marcie Packer²,
Sharon F Kramer¹ and Coralie English^{1,2,3}

International Journal of Stroke

0(0) 1-10

© 2016 World Stroke Organization

Reprints and permissions:

sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav

DOI: 10.1177/1747493016669861

wso.sagepub.com

Definition

A subjective lack of physical or mental energy (or both) that is perceived by the individual to interfere with usual or desired activities

Källa: Guidelines MSCfCP. Washington; DC: Paralyzed Veterans of America 1998.

The prevalence of fatigue after stroke: A systematic review and meta-analysis

Toby B Cumming¹, Marcie Packer²,
Sharon F Kramer¹ and Coralie English^{1,2,3}

International Journal of Stroke

0(0) 1-10

© 2016 World Stroke Organization

Reprints and permissions:

sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav

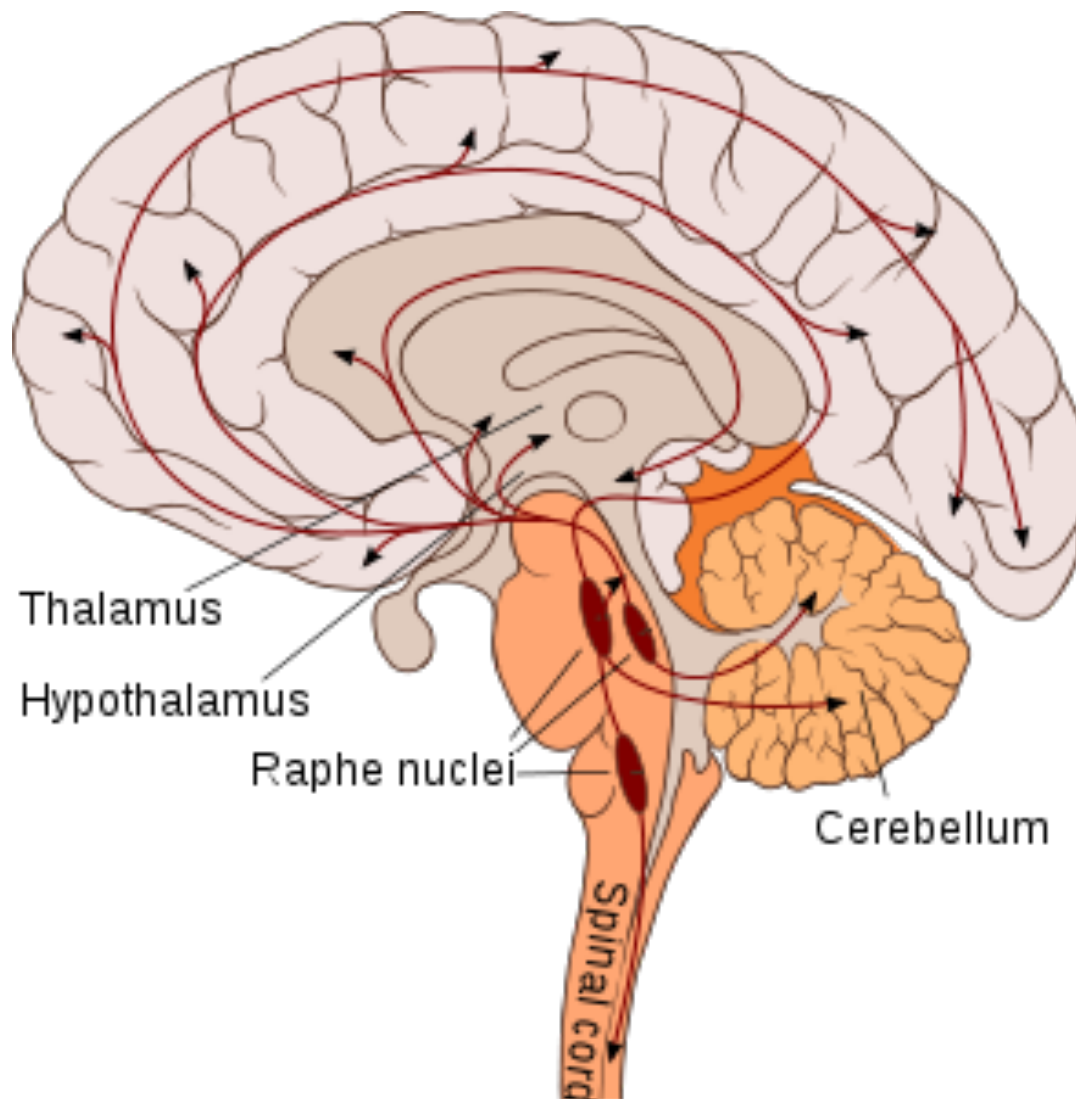
DOI: 10.1177/1747493016669861

wso.sagepub.com

Metaanalysen baserad på 22 studier och FSS visar en
prevalens på 50 %

Serotoninsystemet

Biverkningar vid SSRI

- **Gastrointestinala**

Illamående

- **CNS**

Insomningssvårigheter

Ökad ångest/"nervousness"

Tremor

Dåsighet

Huvudvärk

- **Övriga**

Sexuella dysfunktioner

Serotonergt syndrom

Psykiska symtom

Mani
Konfusion

G-I symtom

Magkramper
Diarré

Neurologiska symtom

Tremor
Hyperreflexi
Myoklonier
Dysartri

Kardiovaskulära symtom

Takykardi
Hypertension

Svåra fall

Hyperpyrexia
Kardiovaskulär kollaps †

SSRI - några problem som uppmärksammats med tiden

- Suicid/homicid
- ”Psykliska biverkningar”
- Interaktion med alkohol
- Urkalkning
- Utsättningsymtom
- Epileptiska anfall
- Ökad blödningsrisk

Utsättningssymtom vid SSRI

- Influenسالiknande symptom
- Dizziness - yrsel
- Svettningar
- Illamående
- Irritabilitet
- Trötthet
- Sömnsvårigheter
- Ökad drömapaktivitet
- Tremor
- Parestesier
- Elektriska stötar

Effects of **fluoxetine** treatment of platelet 3H-imipramine binding, 5-HT uptake and 5-HT content in major depressive disorder

[Wagner A](#), [Montero D](#), [Mårtensson B](#), [Siwers B](#), [Åsberg M](#)

J Affective Disord **1990**;2:101-13

Serotonininnehållet i trombocyterna
minskar med 90 %

och

det korrelerar med plasmakoncentrationen
av läkemedlet

Ett problem vid PSD?

Post Stroke Use of Selective Serotonin Reuptake Inhibitors and Clinical Outcome Among Patients With Ischemic Stroke

A Nationwide Propensity Score-matched Follow-up Study

Janne Kaergaard Mortensen, MD; Heidi Larsson, MSc; Søren Paaske Johnsen, MD, PhD;
Grethe Andersen, MD, DMSc

Stroke 2013;44:420-26

Händelse	Adjusted HR (hazard ratio)
Död	1,13 (1,00-1,28)
Hjärtinfarkt	0,65 (0,42-1,00)
Ny stroke	0,87 (0,68-1,11)
Hjärtinfarkt eller ny stroke	0,77 (0,62-0,96)
Större blödning	1,33 (1,14-1,55)
Intrakraniell blödning	1,14 (0,62-2,12)
Annan större blödning	1,32 (1,12-1,55)

Fluoxetin

Några egenskaper

- Inte det mest selektiva SSRI-medlet
- Lång halveringstid
- Potent hämmare av CYP 2D6